

APSTIPRINU

Raunas novada dome

[Handwritten signature]
[Handwritten signature]
[Handwritten signature]

Krogus ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi

SASKAŅOTS

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides
zinātniskais institūts "BIOR"

[Handwritten signature]

Zinātniskais institūts "BIOR"
Zivju resursu pētniecības
departamenta vadītājs

Georgs Kornilovs

SASKAŅOTS

Ar Valsts vides dienests
Valmieras reģionālās vides
pārvaldes 05.09.2013. vēstule
Nr. P. 5-19/1590

Valmieras reģionālā vides pārvalde

Biroja administratore *[Handwritten signature]* Vija Lakuča

Rīga, 2013

Valmierā, 2013. gada 5. septembrī

Darba izpildītāji – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskā institūta "BIOR" Zivju resursu pētniecības departamenta Iekšējo ūdeņu laboratorijas darbinieki:

Jānis Birzaks, laboratorijas vadītājs

Ēriks Aleksejevs, pētnieks

Jānis Aizups, pētnieks

Māris Strūģis, pētnieks

Jānis Bajinskis, asistents

Jānis Šlūke, asistents

Toms Zālāns, asistents

1. Ūdenstilpes raksturojums

Krogus ezers (ūdenstilpes kods 52049) atrodas Raunas novada teritorijā ($25^{\circ} 51' 35''$ / $57^{\circ} 13' 41''$).

Ievērojot Civillikuma 1102., 1108. un 1113.pantu, kā arī MK 15.12.1998. noteikumu Nr. 453 "Par Zvejas tiesību izmantošanu privātajos ūdeņos" 2.punktu, zvejas tiesības ezerā pieder privāto ūdeņu īpašniekiem, to skaitā Raunas novada pašvaldībai.

Ezera ūdens virsmas platība ir 10 ha (V/U "Meliorprojekts" 2001. gada dati), maksimālais dziļums – 8,9 m, vidējais – 3,8 m (Valsts meliorācijas projektēšanas institūta 1975. gada dati).

Krogus ezers ir caurtekošs. Tajā ietek 5 nelielas ūdenstece. No ezera iztek ūdenstece uz Brengūža ezeru. Tālākā notece uz Skolas ezeru, ūdensteci bez nosaukuma, Pērļupīti un Gauju uz Rīgas jūras līci.

Ezera grunts pārsvarā dūņaina, vietām smilšaina un nedaudz akmeņaina.

Viršūdens aizaugums, ko veido niedres, vilkvālītes, kosas, grīšļi, kalmes, ežgalvītes un citi ūdensaugi, novērtēts ap 10% no ezera ūdens virsmas platības.

Krogus ezers pieder pie eitrofa tipa ezeriem, kam raksturīga augsta potenciālā zivju produktivitāte.

Ezera piekrastē intensīva saimnieciska darbība nenotiek. Krastmala daļēji apaugusi ar kokiem un krūmiem, tālāk pļavas, vietām nedaudz – mežs. Ezers atrodas blakus Drustu ciema centram. Kopumā ezera ūdens kvalitāte atbilst zivsaimniecības vajadzībām.

Saskaņā ar Raunas novada teritorijas plānojumu 2012. – 2024. gadam Krogus ezeram aizsargjoslas platums Drustu ciema teritorijā ir 10 m, bet pārējā piekrastē – 50 m.

Saskaņā ar Zvejniecības likumu, ap ezera krastu noteikta 4 m plata tauvas josla, ko zvejnieki un maksšķernieki drīkst izmantot, pārvietojoties gar krastu, bet citām ar zvejniecību saistītām vajadzībām to var izmantot pēc saskaņošanas ar zemes īpašnieku.

2. Ihtiofauna

No 23. līdz 24.07.2013. Krogus ezerā tika veikta kontrolzveja, izmantojot tīklus ar linuma acu izmēru 8, 12, 13, 14, 15, 18, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50, 60 un 70 mm, mazuļu vadu (linuma acu izmērs āmī – 5 mm) un vēžu murdus.

2013. gada kontrolzvejā Krogus ezerā tika konstatētas 9 zivju sugas: līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, karūsa *Carassius carassius*, asaris *Perca fluviatilis*, ķīsis *Gymnocephalus cernua* un akmeņgrauzis *Cobitis taenia*, kā arī platspīļu vēzis *Astacus astacus*.

Ar 8 – 18 mm tīkliem noķertas 3 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 42%, asari – 42% un ruduļi – 16%.

Ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc skaita: raudas – 60%, plauži – 20%, asari – 12%, ruduļi – 6% un līdakas – 2%.

Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc skaita: plauži – 40%, līņi – 28%, karūsas – 23%, asari – 7% un ruduļi – 2%.

Ar mazuļu vadu noķertas 5 sugu zivis: līdaka, rauda, asaris, ķīsis un akmeņgrauzis.

Ar vēžu murdiem tika noķerts platspīļu vēzis.

Pēc piecdesmito gadu datiem ezerā bijušas sastopamas 7 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, rudulis, karūsa, ālants un asaris.

Pēc Valsts meliorācijas projektēšanas institūta 1975. gada datiem ezerā bijušas sastopamas 5 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, karūsa un asaris, kā arī vēži. Esot ielaistas arī sudrabkarūsas.

Nozvejas statistikā no 1953. gada līdz 1961. gadam pieminētas 6 zivju sugas: līdaka, plaudis, rauda, ālants, sapals un asaris.

Oficiālas zivju ielaišanas Krogus ezerā nav zināmas.

3. Ezera līdzšinējā zivsaimnieciskā izmantošana

Krogus ezers apzvejots no 1953. gada līdz 1961. gadam. No 1972. gada līdz 1990. gadam ezers bija nodots lietošanā vietējam sovhozam.

Oficiāli reģistrētā nozveja piecdesmitajos gados svārstījusi no 40 kg līdz 543 kg (vidēji – 205 kg) gadā (1. tab.) ar vidējo produktivitāti 20,5 kg no hektāra (2. tab.). Sešdesmitajos gados nozveja bijusi ievērojami zemāka – no 26 kg līdz 32 kg (vidēji – 29 kg) gadā vai 2,9 kg/ha. Nozvejas svārstības galvenokārt skaidrojamas ar izmaiņām zvejas intensitātē.

Agrākajos gados un mūsdienās Krogus ezeru galvenokārt izmantojuši neorganizētie makšķernieki.

4. Zivju krājumu raksturojums

No 1953. gada līdz 1961. gadam vidējā zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi augsta – 15,5 kg/ha. Nozvejas pamatmasu veidoja raudas, kam šajos gados vidējā produktivitāte ir 8,8 kg/ha, vienā gadā sasniedzot 27,2 kg/ha. Ievērojami mazāk nozvejoti asari un līdakas, kam vidējā produktivitāte ir attiecīgi 2,8 kg/ha un 1,9 kg/ha, atsevišķos gados sasniedzot: asariem – 11,0 kg/ha un līdakām – 6,4 kg/ha. Pārējo sugu zivis tika nozvejotas neregulāri vai ļoti maz.

2013. gada kontrolzvejā ar 20 – 35 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc masas: raudas – 34%, asari – 30%, plauži – 20%, līdakas – 11% un ruduļi – 5%. Ar 40 – 70 mm tīkliem noķertas 5 sugu zivis, no kurām pēc masas: līņi – 32%, karūsas – 29%, plauži – 28%, asari – 9% un ruduļi – 2%.

Kopumā, spriežot pēc kontrolzvejas rezultātiem, Krogus ezera zivju krājumu pamatmasu veido plauži, raudas, līņi, asari un karūsas, mazāk ir līdaku un ruduļu. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar linuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 2,5 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 1,8 kg, kas ir samērā labs rezultāts Latvijas ezeriem vasaras sezonā un labs atbilstoša tipa ezeriem.

5. Iespējamā ezera zivsaimnieciskā izmantošana

5.1. Dabisko zivju krājumu izmantošana

Zivis tiek zvejotas un makšķerētas, izmantojot to pašatzažošanas. Zivju ielaišana netiek veikta. Nozvejas pamatmasu veidos plauži, raudas, līņi, asari un karūsas. Ezera ikgadējā potenciālā galveno "rūpniecisko" zivju sugu kopējā nozveja, ieskaitot rūpniecisko zveju, makšķerēšanu, kā arī citas iespējamās neregistrētās nozvejas, varētu būt ap 50 kg/ha, kas pie ezera laukuma 10 ha dod ap 0,5 t gadā.

5.2. Zivju krājumu mākslīga papildināšana

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 5 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap 100 gab./ha jeb 1 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 10 ha.

- Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas ap 50 gab./ha jeb 0,5 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 10 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 1 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 10 ha.

- Pēc vietējo iedzīvotāju sniegtās informācijas ezerā ziemā novērota zivju bojā eja skābekļa deficīta rezultātā. Tāpēc pastāv varbūtība, ka līdaku un karpu ielaišana var izrādīties neefektīva.

6. Ezera zivsaimnieciskās izmantošanas noteikumi

6.1. Rūpnieciskā zveja

6.1.1. Zivju zveja veicama, ievērojot rūpnieciskās zvejas noteikumus iekšējos ūdeņos.

6.1.2. Saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 30. novembra noteikumiem Nr.1374 "Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos" Krogus ezerā noteikts tīklu limits – 75 m. Katrus 25 m no tīklu kopgaruma var aizstāt ar 1 murdu un kopumā lietot līdz 3 mурdiem, proporcionāli samazinot tīklu limitu. Pašvaldība reizi gadā līdz 1. jūlijam var iesniegt "BIOR" priekšlikumus par zvejas limitu izmaiņām.

6.2. Amatierzveja – makšķerēšana

6.2.1. Makšķerēšana veicama, ievērojot vispārējos makšķerēšanas noteikumus.

6.2.2. Lai regulētu makšķernieku skaitu, ietekmi uz vidi, limitētu zivju krājumu izmantošanu un iegūtu papildus līdzekļus zivju krājumu papildināšanas pasākumu veikšanai, ezerā vai tā daļā var organizēt licencēto makšķerēšanu.

6.2.3. Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu, un, ievērojot Ministru kabineta 2003. gada 14. oktobra noteikumu Nr. 574 "Licencētās amatierzvejas – makšķerēšanas – kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, zandarti, karpas u.c.);

- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;

- tiek veikti Valmieras reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;

- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

6.3. Zivju krājumu pavairošana un papildus aizsardzība

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo maluzvejniecību Krogus ezerā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.

- Tā kā Krogus ezerā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.